

ANTI-PESTPROTOCOL

STANISLASCOLLEGE RIJSWIJK

Visie van het Stanislascollege te Rijswijk	3
Pesten: definitie en voorbeelden	3
• Wat is pesten?	3
• Voorbeelden van specifiek pestgedrag	4
• Cyberpesten	4
• Wie zijn betrokken bij het pestprobleem?	4-5
Wat kun je doen om pesten te voorkomen?	5
• Anti-pest coördinator	6
• Social media experts	6
Aanpak	6
Bijlages	7
• Bijlage I - Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	7
• Bijlage II - Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	8
• Bijlage III – Stappenplan schematisch weergegeven	9
Handige links en sites	10

Visie van het Stanislascollege Rijswijk

We willen onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden waarin zij zich goed kunnen ontwikkelen. Docenten en medewerkers bevorderen dit door het scheppen van een open en prettige werksfeer. Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn, zolang dat niet betekent dat de afgesproken regels overtreden worden of dat iemands persoonlijke grenzen overschreden worden. Pesten betekent dat grenzen overschreden worden en dat past niet in een prettig en veilig klimaat voor iedereen.

Op het Stanislascollege Rijswijk hanteren we de zeven regels, daaraan moeten de leerlingen en medewerkers zich aan houden:

IEDEREEN IS GELIJK
WEES EERLIJK
DOE ELKAAR GEEN PIJN
LET OP WAT JE ZEGT
WEES ZUINIG EN NETJES
VEILIGHEID EERST
DOE JE BEST

Het anti-pestprotocol

Het anti-pestprotocol is erop gericht om alle betrokkenen (medewerkers, ouders en leerlingen) op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het beschrijft wat onder pesten verstaan wordt, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is, als er gepest wordt. Met dit protocol zal het pesten niet worden uitgebannen. Wel maken we met dit protocol duidelijk dat pesten niet wordt getolereerd en dat de school er alles aan zal doen om pestgedrag aan te pakken en te voorkomen.

Pesten: definitie en voorbeelden

Plagen

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het gedrag bij plagen is onschuldig en het gaat meestal om een vorm van spel. Plagen wordt door de betrokkenen niet bedreigend of echt vervelend gevonden. Plagen is niet systematisch (steeds weer opnieuw) en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

Wat is pesten?

We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Hieronder volgen vijf categorieën met voorbeelden van het bijbehorende gedrag.

Verbaal:

Schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas. Ongewenste sms'jes sturen, via mail of chatprogramma's. Opmerkingen verspreiden, het gebruiken van mobiele telefoons of websites met de bedoeling iemand voor gek te zetten door het verzenden van opmerkingen en/of foto's of filmpjes. Aan deze vorm van pesten wordt uitgebreider aandacht besteed in bijlage 1 (digitaal pesten).

Fysiek:

Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten of aan de haren trekken.

Intimidatie:

Een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen of seksuele intimidatie.

Isolatie:

Uitsluiten door een klasgenoot, voortdurend duidelijk maken dat hij/zij niet gewenst is, over hem of haar roddelen of te negeren (doen alsof hij/zij er niet is).

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen.

Cyberpesten

Cyberpesten, digitaal pesten of digipesten zijn alle drie vormen van pesterijen die gebruik maken van ICT (zoals internet, smartphone of p.c.) om anderen lastig te vallen, te bedreigen of te beledigen. Slachtoffers van cyberpesten worden vooral belaagd via sociale netwerken. Veel vaker dan via bijvoorbeeld e-mail of telefoon.

Cyberpesten uit zich op verschillende manieren. De meest voorkomende vormen van cyberpesten zijn beledigingen, vernederende boodschappen versturen via chat en/of sociale platformen en het op het internet plaatsen van filmpjes, foto's of privégegevens van de ander.

Wie zijn betrokken bij het pestprobleem?

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, de medewerkers en de ouders. Om pesten aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. Dit wordt de *vijfsporen aanpak* genoemd.

1. De gepeste leerling

Het probleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt is.

Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen. Het aanbieden van hulp door de mentor, de leerlingbegeleider, zorgbegeleider, onderwijsteamleider of anti-pestcoördinator.

2. De pester

Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.

De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.

Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.

Het aanbieden van hulp (desnoods verplicht) door de mentor, leerlingbegeleider, zorgbegeleider, onderwijsteamleider, de counselor of anti-pestcoördinator.

3. De zwijgende middengroep

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen en die van de school hierin.

Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

4. De medewerkers

De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.

De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden.

Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

5. De ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners. De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

Wat kun je doen om pesten te voorkomen?

Pestgedrag komt minder voor in een veilig en goed schoolklimaat. Een positieve sfeer en betrokkenheid op elkaar vormen daarbij de basis. Alle medewerkers, maar vooral de mentoren, spelen daarbij een belangrijke rol.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Daarom hebben we een anti-pestprotocol gemaakt. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen.

Medewerkers dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

De docenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor om hulp en overleg in gang te zetten.

Voor **mentoren** betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en

zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden. De mentor is dan ook het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en hun ouders.

Ouders moeten allereerst goed op de hoogte zijn van het anti-pestprotocol. Belangrijk is dat de ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus genomen worden. Daarnaast moet de school de ouders van leerlingen ook steun bieden. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. Eventueel kan de school verwijzen naar deskundige hulpverleners.

Binnen de school zijn **leerlingbegeleiders** aangewezen. Zij ondersteunen leerlingen en docenten als zich problemen voordoen binnen de klas of binnen de school.

Het kan gaan om problemen tussen leerlingen onderling of problemen tussen de leerling en een docent. Leerlingen die niet lekker in hun vel zitten of een persoonlijk probleem hebben, kunnen bij een leerlingbegeleider terecht.

In het **schoolbeleid** moet er *structureel* worden ingezet op een positieve groepsvorming in de klassen door middel van training van de leerlingen, docenten en andere schoolmedewerkers.

De anti-pest coördinator kan in alle gevallen hulp bieden aan alle bovengenoemde partijen in de vorm van adviezen en tips. Tevens bewaakt de anti-pest coördinator het proces rondom de activiteiten om het pesten te voorkomen en bij de aanpak van het pesten.

Social media experts zijn sinds 2015 aangesteld. *Social media experts* zijn leerlingen die medeleerlingen en docenten voorzien van informatie en adviezen op het gebied van social media. *Social media experts* hebben een cursus gevolgd, waardoor zij expert zijn geworden op het gebied van social media en het veilige gebruik ervan.

Aanpak

Uitgangspunt

Het pesten is gemeld bij de leraar/mentor/leerlingbegeleider/anti-pest coördinator. Deze begeleidt de gepeste leerling(en) en de pester(s).

Wanneer er vastgesteld is dat een leerling gepest wordt door een andere leerling, is het plan van Aanpak als volgt:

- STAP 1: Gesprek met de betrokken leerlingen. Het gesprek met de pester(s) heeft o.a. een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn worden schriftelijk vastgesteld. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd (+verslag).
- STAP 2: De naleving van de gemaakte afspraken worden gecontroleerd en bijgehouden door de mentor binnen een termijn van 4 weken. Pestincidenten worden vastgelegd.
- STAP 3: Als het pestgedrag niet stopt, volgt na 4 weken een tweede gesprek met de pester(s) EN ouders van deze leerling(en). Zij krijgen 4 weken om hun gedrag aan te passen, tevens kan begeleiding ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen (+verslag). Daarnaast worden er strafmaatregelen genomen tegen de pesters. De politie wordt geïnformeerd als er sprake is van strafbare feiten.
- STAP 4: Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een tijdelijke schorsing aan de pesters opgelegd, tevens kan hulpverlening worden ingezet om wel tot gedragsverandering te komen (+ dossier).
- STAP 5: Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering van de pesters, hierbij volgt de school het "Protocol schorsing en verwijdering" (+dossier).

Leerlingen, ouders met **klachten** over seksuele intimidatie, pesten of discriminatie e.d. op school kunnen terecht bij **de vertrouwenspersonen**. Deze zullen in gesprek gaan met de leerling en/of de ouders om de klacht zo goed mogelijk aan te pakken. Hierbij gaat het vooral om het aangeven van de juiste routes en het ondersteunen bij het doorlopen van de procedures.

Bijlages

Bijlage I - Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Besprek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester? Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan.

Bijlage II - Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Gebruik de ik-vorm. Zeg: Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen hem en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: Je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.

- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de schoolmaatschappelijk werker (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Bijlage III – Stappenplan schematisch weergegeven (volgende pagina)

**STAPPENPLAN
BIJ HET PESTEN**

GEPESTE?

**MENTOR
LEERLINGBEGELEIDER
TEAMLEIDER
ANTI-PEST COÖRDINATOR**

GESPREK

PESTER(S)

GEPESTE

**AFSPRAKEN MAKEN OVER GEDRAGSVERBETERING BINNEN
GESTELDE TERMIJN**

VERSLAG NAAR OUDERS

CONTROLE (DOCUMENTEREN INCIDENTEN)

NIET OPGELOST?

GESPREK PESTER(S) MET OUDERS

**ULTIMATUM STELLEN GEDRAGSVERANDERING MET
BEGELEIDING**

STRAFMAATREGELEN

**EVENTUEEL DE POLITIE INFORMEREN ALS ER SPRAKE IS VAN
STRAFBARE FEITEN**

VERSLAG

NIET OPGELOST?

HERHALEN VORIGE STAP MET SCHORSING

NIET OPGELOST?

PROCEDURE SCHORSING EN VERWIJDERING

Handige links en sites

www.pesten.nl

Anti-pest portaal

www.pestweb.nl

Wegwijs bij pesten

www.mediawijzer.net

Alles over mediawijsheid

www.digitaalpesten.nl

Eerste hulp bij online pesten

www.meldknop.nl

Iets vervelend gebeurd op internet?